

Koulujen palveluverkkosuunnitelman aikataulu

SivVal 12.09.2023 § 80
214/10.03.02.00/2023

Valmistelija

Sivistysjohtaja Kuusisto-Kajander Riikka p. 040 7755 978

Sivistysvaliokunnan kokouksessa SivVal 08.08.2023 § 74 Tiedoksi merkittävissä asioissa valiokunnan jäsenet Vepsäläinen, Puonti, Nieminen ja Männistö toivat kokoukseen kannanottonsa Nakkilan palveluverkkouudistuksen aikataulun lykkäämiseen vuodella:

<https://paatos.nakkila.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023156-10>

Valtuusto on käsitellyt palveluverkkouudistusta kokouksessaan KV 03.04.2023 § 13 ja hyväksynyt WSP Finland Oy:n laatiman uuden koulun hankesuunnitelman liitteineen uuden koulun toteuttamista ohjaaviksi ja taloudelliset reunaehdot määrääviksi asiakirjoiksi sekä päättänyt, että toteutussuunnittelun valmisteluun ja sen jatkovaiheisiin ryhdytään, kun hankesuunnitelma on hyväksytty.

Samalla valtuusto on päättänyt, että nykyiseen kouluverkkoon kuuluvia kouluja lakkautetaan vähintään hankesuunnitelman kohdan 1.1. mukaisesti ja väistötiloihin siirtymiset toteutetaan todellisen tarpeen ja vuosittaisen seurannan mukaan välttämättä tarpeettomia oppilassiirtoja. Päätökseen sisältyy palveluverkkouudistuksen hankesuunnitelma ja 17 liitettä.

Palveluverkkouudistuksen tavoitteena on ollut korjausvelkaisesta rakennuskannasta luopuminen ja opetuksen ja oppimisen tilojen päivittäminen terveellisiksi, turvallisiksi ja nykyistä oppimiskäsitystä vastaaviksi. Laskennallisia säästöjä muodostuu palveluverkkouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa koulurakennuksista luopumisesta muun muassa tuntikehykseen. Uudistusta on valmisteltu vuosia eri työryhmien vetämänä, järjestetty kuntalaistilaisuuksia sekä käyttäjä- ja vaikuttavuusselvityksiä. Opettajia ja oppilaita on osallistettu valmistelutyöhön.

Valtuuston hyväksymän aikataulun ensimmäisen vaiheen mukaan kunta luopuu kahdesta koulurakennuksesta vuonna 2024:

- 1) Tattaran koulusta, jossa oppilasmäärä on laskenut alle 50 oppilaaseen ja jonka kolmesta huonekerroksesta on aktiivisessa opetuskäytössä vain yksi kerros. Koulurakennuksen pohjakerros on suljettu ja poistettu käytöstä.
- 2) Kirkonseudun koulun Iso Varis -rakennuksesta, jonka paikalle on suunniteltu kunnan uutta yhtenäiskoulua. Uuden koulurakennuksen tavoiteltu valmistumisajankohta on vuonna 2027. Aikataulun mukainen luopumis-, rakennusten tyhjennys ja purku tarkoittaisi sitä, että koulutoiminta päättyy kyseisissä

rakennuksissa lukuvuoden 2023–2024 jälkeen ja seuraava kouluvuosi saataisi käynnistettyä eheästi muissa tiloissa.

Kunnan kaikki koulurakennukset ovat vajaakäytössä ja korjausvelkaisia oppilasmääräkehityksen ollessa negatiivinen. Oppilaita on vähentynyt parissa vuodessa viiden luokallisen verran, joka vastaa yhteensä yli 10% vähennystä nykyisestä oppilas- ja opiskelijamäärästä. Valtuuston hyväksymässä hankesuunnitelmassa laskelmien mukaan nykyverkko on esitetyistä vaihtoehdoista kaikkein kallein ja suunnitellut säästöt palveluverkkouudistamisesta jäävät toteutumatta, jos aikataulua muutetaan.

Laskennalliset säästöt palveluverkkouudistuksesta 2024

Tattaran koulusta luopuminen tuo vuositasolla kunnalle säästöä noin 180 000 euroa. Määrä perustuu laskennalliseen tuntikehyssäästöön. Lukuvuonna 2023–2024 koulussa on aloittanut vain viisi ensimmäisen luokan oppilasta.

Kirkonseudun koulun Iso Varis -rakennuksesta luopuminen tuo kunnalle vuositasolla säästöä noin 100 000 euroa. Määrä perustuu laskennalliseen tuntikehyssäästöön ja muodostuu pienentyneiden ikäryhmien palvelutarpeen vähenemisestä. Tuntikehyssäästön lisäksi säästöä muodostuu mm. kiinteistönhoitokulujen, siivous-, pesula- ja ruoanjakelukulujen, lämmityskulujen ja langattoman verkon kulujen poistumisesta.

Palveluverkkouudistuksen ensimmäisen vaiheen toteuttaminen valtuuston päättämän aikataulun mukaisesti tuo laskennallista vuositasosäästöä käyttötaloudesta tuntikehystasolla kunnalle noin 280 000 euroa. Korjausvelka rakennuksissa on merkittävä, ja lisääntyviä investointeja on odotettavissa aikataulun siirtämisestä myöhemmäksi. Melko suuriksi arvioitujen käyttötaloutta sopeuttavien elementtien vuoksi eteneminen valtuuston päättämän palveluverkkosuunnitelman mukaisesti on edullisempi vaihtoehto kuin että etenemistä ja investointia lykättäisi. Investoimattomassa tilassa sopeuttavia elementtejä ei saada ja kunnan on joka tapauksessa investoitava jäljelle jääneeseen palveluverkkoon.

Palvelutarpeen määrittelyssä otetaan huomioon oppilasmääräennusteet sekä mm. kunnan oppilasrekisteritiedot osana tietoperusteista ennakointia ja toiminnan suunnittelua. Sivistysvaliokunta vahvistaa vuosittain koulujen tarvelähtöisen tuntikehyksen, jossa on huomioitu oppilaan tuki joustavin opetusjärjestelyin mm. jakotunnit sekä erityisopetus. Ryhmäkoko- keskustelu ei kunnassa ole relevantti ikäluokkakohtaisen oppilasmäärän jäädessä pieneksi. Perusopetuksen ryhmäkoot jäävät opetushallituksen suosituksen alarajoille tai sen alapuolelle.

Uudistuksen edellyttämiin muutoksiin valmistaudutaan sivistyksen johtoryhmässä ja laaditaan yhteistyössä

operationaalinen suunnitelma muutoksen toteuttamiseksi. Oppilaiden opetuksen järjestämispaikan määräytymisessä noudatetaan kunnan hallintosäännössä määriteltyä toimivaltaa. Uudessa Nakkilan yhtenäiskoulussa opetusta ja oppimista toteutetaan uudelle koululle laadittavan pedagogisen suunnitelman mukaan, joka kokoaa koulutuksen arvoperustalähtöisen suunnitelman, oppimiskäsityksen ja laaja-alaiset taidot koulun jokapäiväiselle pedagogiikalle, eli päivittäiselle koulun toiminnalle ja opetuksen järjestämiselle. Uuden yhtenäiskoulun pedagoginen suunnitelma rakennetaan käyttäjälähtöisesti osallistavalla prosessilla koulun rakennusvaiheen aikana.

Kunnassa varauduttiin maahanmuuttoon ja uusiin oppilaisiin, mutta tarve on osoittautunut vähäiseksi. Kunnan kouluissa opiskelee marginaalinen määrä vieraskielisiä oppilaita. Vieraskielisten oppilaiden tai opiskelijoiden saaminen kuntaan merkittävässä määrin ei näyttäydy tällä hetkellä realistisena, opintojen edellyttäessä suomen kielen taitoa. Työperäisen tai opiskeluperäisen maahanmuuton edistäminen edellyttäisi sellaisia tuki- ja toimintarakenteiden ylikunnallista luomista, joiden toimintakuntoon saattaminen kestäisi vuosia. Lisäksi kunnalla ei ole henkilöstösuunnitelmassa tai talousarviossa kaavailuja asian edistämiseen henkilöstövarauksin.

Varhaiskasvatuksen palvelutarve

Nakkilan kunta ei valikoitunut kaksivuotista esiopetuksen pilottikokeilua toteuttavien kuntien mukaan. Hallitus arvioi kokeilun tulokset ja valmistelee jatkotoimet pilotin päättymisen 2025 jälkeen.

Pilottikunnissa esiopetusta on järjestetty muun muassa siten, että viisivuotiaat lapset ovat varhaiskasvatuksessa esiopetuksessa ja kuusivuotiaat opiskelevat koulun yhteydessä. Uutta yhtenäiskoulua ja esiopetusta on suunniteltu pilotointikuntien järjestelyt ja kokemukset huomioiden. Mikäli tulevaisuudessa esiopetus laajenisi kaksivuotiseksi, kyseinen ratkaisu olisi vahva vaihtoehto palvelun toteuttamiselle, ja ratkaisulla ei olisi täten vaikutusta valtuuston vahvistamaan kouluverkko-suunnitelmaan.

Lapsimääräkehitys kunnassa on edelleen negatiivinen ja kuluvaksi vuodeksi 2023 on kunnan syntyvuysennuste 19 lasta. Toimintakauden 2023–2024 alussa viisivuotiaiden satelliittiryhmän varhaiskasvatuksen järjestämispaikesta koulun yhteydessä luovuttiin ja keskitettiin palveluja päiväkodin läheisyyteen. Lapsimäärän vähenemisestä johtuen tilat olisivat jääneet vajaakäytölle.

Nakkilan lukio

Lukiokoulutusta järjestetään Nakkilan yhteiskoulussa, jossa samassa rakennuksessa opiskelee perusopetuksen vuosiluokat 7.-9. sekä lukion opiskelijat. Lukion opiskelijamäärät vaihtelevat

vuosittain sen mukaisesti, minkä koulutusmuodon opiskelijat valitsevat perusopetuksen jälkeen. Kunnassa lukion ja ammatillisen koulutuksen valinneiden määrä noudattelee valtakunnallista jakaumaa. Sivistysvaliokunta on tehnyt päätöksen syksyllä 2024 alkavasta lukion kansainvälisestä opintopolusta, ja uuden avauksen odotetaan tuovan vetovoimaa lukion opetuksen profiloinnilla ja vahvistavan hakijamääriä. Siten kannanotossa mainittuihin ennusteisiin lukiokoulutukseen hakeutuvien osalta on tarpeen suhtautua varauksella.

Henkilöstö on yhteinen perusopetuksessa ja lukiossa, opettajien opetusvelvollisuuden täyttymisen edellytyksenä. Toisen koulumuodon poistuminen tarkoittaisi vajaita opetustunteja, ja opettajaviran edellyttämien tuntimäärien täyttymisessä olisi merkittäviä haasteita. Tämä tarkoittaisi merkittäviä muutoksia viranhaltijoiden asemaan. Lisäksi muutoksilla olisi kauaskantoisia seuraamuksia henkilöstösaatavuuteen. Vajaat opetustuntimäärät eivät muodosta kunnalle vetovoimatekijää.

Kunta saa vuosittaista valtionosuutta lukio-opiskelijoista. Toimintaa on pystytty suunnittelemaan ja toteuttamaan siten, että valtionosuus kattaa toimintatarpeen ja siltä osin lukiokoulutuksen järjestäminen kunnassa on kannattavaa. Lukiosta luopuminen toisi merkittäviä muutoksia oppilaiden palveluverkkoon myös perusopetuksen osalta. Vaarana on, että opetustuntien vähyyden vuoksi muutos tarkoittaisi siirtymistä pätevistä opettajista epäpäteviin. Muutos ei tue tavoitetta laadukkaasta koulutuspalveluiden tarjonnasta.

Kunnan taloudellisissa reunaehdoissa ei ole havaittavissa merkittävää muutosta valtuuston huhtikuisen palveluverkkopäätöksen jälkeen, ja siten erityisiä seikkoja talouden osalta ei ole noussut esiin, jotka perustelisivat kouluverkkoaikataulun siirtämistä suunnitellusta. Tekninen valiokunta on myös päättänyt kokouksessaan TekVal 24.8.2023 § 64 valita tarjouskilpailun jälkeen uuden yhtenäiskoulun rakennuttamis- ja rakennusteknisten töiden valvontatehtävien suorittajaksi Rakennuttajatoimisto HTJ Oy:n ja samalla päättänyt, että kouluhanketta viedään eteenpäin valitun konsulttiyrityksen kanssa, huolimatta purkamislupapäätöksiensä hallinto-oikeuskäsittelyn keskeneräisyydestä.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Kuusisto-Kajander Riikka
Päätösehdotus	Sivistysvaliokunta käy asiassa tarvittavan keskustelun ja tekee ratkaisunsa, ja lähettää tarvittaessa ratkaisunsa kunnanhallitukselle edelleen käsiteltäväksi.
Päätös	Jäsen Männistö kertoi, että sivistysvaliokunnan kokouksessa SivVal 08.08.2023 § 74 Tiedoksi merkittävissä asioissa valiokunnan jäsenet Vepsäläinen, Puonti, Nieminen ja Männistö toivat kokoukseen esityksen Nakkilan palveluverkkouudistuksen aikataulun lykkäämiseen vuodelle ja Pakkalan tarkastuskertomus on lisäksi

peruste aikataulun lykkäämiselle. Männistö esitti, että sivistysvaliokunta päättää tehdä kunnanhallitukselle § 74 mukaisen esityksen. Männistön esitystä kannatti jäsen Vepsäläinen.

Jäsen Sallinen totesi, että Pakkalan tilanne pitää selvittää ja mahdolliset puutteet tulee korjata. Kuitenkaan erillisiin muihin toimenpiteisiin ei ole aihetta ryhtyä. Jäsen Sallinen esitti, että valiokunta päättää, että SivVal 08.08.2023 § 74 oleva esitys ei aiheuta toimenpiteitä. Sallisen esitystä kannatti jäsen Vettenranta.

Suoritettiin äänestys siten, että JAA-ääni tarkoitti jäsen Männistön muutosehdotusta ja EI-ääni tarkoitti jäsen Sallisen ehdotusta. Suoritettussa äänestyksessä jäsen Männistön ehdotus sai 3 ääntä (Vepsäläinen, Nieminen, Männistö) ja jäsen Sallisen ehdotus sai 3 ääntä (Hakala, Vettenranta, Sallinen). Puheenjohtajan ratkaisevalla äänellä päätökseksi tuli äänin 3-3 jäsen Sallisen esitys.

Jäsen Männistö esitti, että sivistysvaliokunta esittää kunnanhallitukselle, että Pakkalan koulun soveltuvuus väistötilaksi täytyy selvittää. Keskustelun käytyään sivistysvaliokunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Männistön esityksen.

Täytäntöönpano

Kunnanhallitus